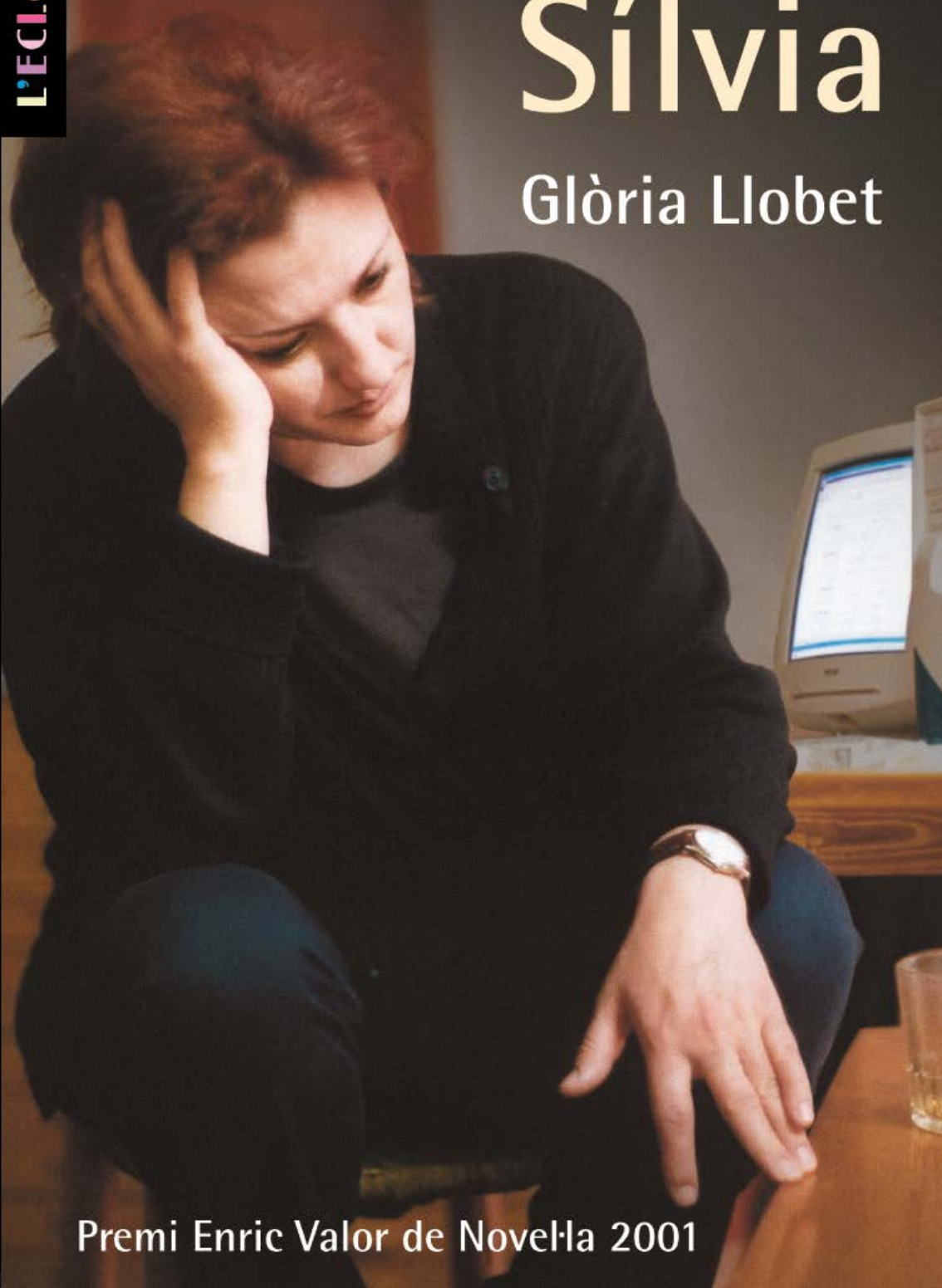

Connecta't, Sílvia

Glòria Llobet

Premi Enric Valor de Novel·la 2001

No dormis Sílvia, no pots rendir-te al cansament, no pots adormir-te així, com si res no hagués passat. El teu marit és mort i tens moltes coses en què pensar, mil detalls per solucionar, assumir el canvi que s'ha produït en la teva vida. Com pots adormir-te? Com pots desconnectar de tot aquest trasbals? No et pots oblidar ni per un moment del que ha passat aquests dies, de la commoció que et va causar la notícia sobtada, de l'impacte de veure'l mort, del moviment incessant de familiars i amics donant-te el condol, del plor dels teus fills. No dormis, Sílvia. Has de pensar en com serà el teu futur sense ell, en la pòlissa de l'assegurança de vida, en els teus fills, en la seva roba, els seus papers, els seus estris d'afaitar. Has de recordar el dolor que t'ha corprès aquests dies, assaborir la tristesa de l'absència, permetre que els teus ulls es neguin amb les llàgrimes de la pèrdua sobtada. Has de sobreposar-te a la sorpresa, t'has de situar. Com pots dormir, Sílvia, després d'haver enterrat el teu marit, sense haver-te fet encara a la idea que no hi serà mai més quan et despertis? Com pretens oblidar, ni que sigui per unes hores, que ja mai més no el tornaràs a veure, que a partir d'ara ets vídua, que els teus fills s'han quedat sense pare, que hauràs d'espavilar-te sola? Obre els ulls, dona, no et deixis vèncer pel cansament. Tens tantes coses al cap que és inútil que intentis dormir. Que no ho veus que t'obsessiona l'armari, amb tota la seva roba penjant

immòbil? Llevà't i comença a prendre totes aquestes decisions que et pertoquen. Sí, ara, encara que siguin les tres de la matinada, encara que hagi passat dos dies sense aclucar l'ull. Llevà't i posà't a regirar els seus papers, la seva roba, els calaixos del seu escriptori. Llevà't i pensa en tot el que t'ha tocat viure aquests dos dies. Llevà't i repeteix-te una vegada i una altra que ara ets vídua, que no el tornaràs a veure més, que el teu home s'ha mort de cop i volta, que hauràs d'afrontar la vida sense ell, ben sola. Llevà't i plora una estona les teves llàgrimes de vídua recent. No, Sílvia, no pots adormir-te ara, amb tants pensaments al cap, amb tant dolor al cor, amb tantes coses per solucionar. Llevà't, llevà't i plora.

Mort. Mort. És mort. S'ha mort. És mort. El meu marit és mort. Ja no hi és. Ja no hi serà mai més. S'ha mort, així, de cop, sense avisar. I ara què? Com me'n sortiré, jo? Viuda, sóc viuda. Déu meu! Viuda, viuda. O es diu vídua? Déu meu, sense ni un malestar, ni un ai que em pogués haver alertat. Tanta gent que se'n surt, dels infarts, i ell, mira, no, fulminat a la primera, res de deixar de fumar, res de compte amb l'alcohol. Ja està. Així de contundent, sense ni un avís, de cop i volta. I ara jo, què? Com me n'haig de sortir, de tot això? Vídua... o viuda? Ho hauré de mirar perquè bé que ho hauré de dir vegades: sóc vídua. Sóc viuda. Verge! Com pot ser?

El dolor no em deixa pensar. No, no és el dolor, és la commoció, la sorpresa. El dolor ja vindrà més endavant, suposo, quan em faci a la idea que l'he perdut per sempre, quan el trobi a faltar en totes aquestes situacions en què necessites un home al costat. El plor s'encomana, és curiós això.

Jo no vaig esclafir a plorar fins que la seva mare em va abraçar estretament. Les seves llàgrimes van desfermar les meves i les dels nois. Tan serenament que ho havíem encaixat, al principi. Suposo que la mateixa sorpresa em va fer reaccionar fent el cor fort. Avisar els nois, córrer cap a l'hospital, trucar els seus pares, trucar la Marta, trucar l'Andreu. De seguida van arribar tots, esverats, incrèduls. I la Maria plorant com una magdalena. Cert que era el seu fill, però ella el veia molt poc, no s'explicaven gairebé res que fos essencial. En canvi jo el veia cada dia, teníem les nostres converses, sabíem el que ens passava pel cap, compartíem la vida. Va ser veure la Maria plorant d'aquella manera tan desconsolada que em va fer plorar a mi. I després la Marta, també amb els ulls ben negats. *Quina desgràcia, Sílvia! No m'ho puc creure, mai havia tingut cap problema de salut, com pot ser?* Tampoc ella no el veia gaire, el seu germà. Per Nadal, els aniversaris, algun dinar de tant en tant. Cadascú a casa seva i cadascú passant les seves penes i les seves alegries sense que els altres en sabessin gran cosa. És el millor. Però, en circumstàncies així t'adones que tothom té les seves idees i que moltes són equivocades. O és que davant un cadàver —Déu meu, el cadàver del Josep!—, s'obliden tots els aspectes negatius de la persona que jeu morta i només es pensa en com n'era, de bon pare —què sabran ells!—; en com n'era, de treballador; en com n'era, d'afectuos. Sí, sí, cadascú veu el que veu, cadascú viu el que viu...

L'Andreu sí que m'ha fet costat, aquests dos dies. Hi havia tantes coses per decidir: que si el fèretre, el nínxol, les flors, les esqueles, la missa; donar avís a tothom; parlar amb el capellà. Ja ho sé, que el Josep no posava els peus a l'església i que, amb seguretat, no s'hauria imaginat mai el seu enterrament

amb missa de cos present, el capellà espargint aigua beneïda sobre el seu fèretre, les esqueles amb una creu negra i una pregària que vaig haver de triar entre un mostrari que em van portar els de la funerària. No li hauria agradat gens ni mica, tot això. Però, què havia de fer jo? No estava pas per enfrontar-me amb els seus pares per una cosa així, no calia fer-ho tot encara més difícil... I el Josep no havia deixat dit res, mai no n'havíem parlat, de la mort, de com volíem l'enterrament... És clar, qui ho havia de pensar, que seria tan aviat, sense preveure-ho, sense ni un avís. Però segurament no hauria volgut un enterrament amb missa, sempre havia criticat les escenificacions en les cerimònies de l'església i no creia en res. Jo l'hauria fet incinerar que, de segur, seria el que hauria triat el Josep, si hagués pogut opinar. Però mira, en aquesta ocasió el protagonista és el que menys compta. I jo no hauria pogut suportar un enfrontament amb els seus pares, tan clàssics ells, tan missaires, tan condicionats pel què diran. A la Maria li hauria agafat un atac, si li hagués insinuat que el Josep hauria preferit ser incinerat i que no calia fer-lo passar per l'església. No valia la pena buscar-se problemes, que prou en tenia jo amb tot plegat. La Maria s'ha quedat ben satisfeta perquè l'església era gairebé plena, perquè ha pogut rebre el condol de tothom, al peu de l'escala, un cop acabada la cerimònia, perquè podrà mirar l'esquela una vegada i una altra i pensar que la pregària que hi ha escrita és l'adequada. No m'ho hauria perdonat mai, això de la pregària. Diria que és cursi, que no té res a veure amb ell, que la paraula Senyor, així, amb majúscules, no li diu res. Diria que en aquesta vida un ha de ser coherent i que, com a mínim, m'hauria pogut entretenir a buscar uns

versos de l'Espriu... Però ara ja no em pot fer cap retret, s'han acabat les mirades reprovadores, els silencis acusadors. Perquè era molt subtil, això sí, poques vegades expressava amb paraules els seus desacords; però en sabia, de fer-me arribar el menyspreu, em feia sentir com una nena petita que s'equivoca una vegada i una altra i a qui se li perdona tot perquè no es pot esperar més de la seva inexperiència... Ja està fet, una pregària vulgar, que qualsevol pot triar entre una dotzena que et posen davant dels ulls els de la funerària, com si tu estiguessis per decidir res. Ni Espriu ni Maragall. No hi ha temps per a entretenir-se a buscar; en aquestes circumstàncies, has d'estar per tantes coses alhora! Al peu del canó, rebent el condol de familiars, amics, coneguts. Mira que en va arribar a venir, de gent! A molts ni els coneixia, jo. Companys de la feina sobretot. Mai no va voler barrejar les coses. La feina és la feina i la família és la família. Mira que li ho havia dit vegades, que estaria bé que convidés a sopar el Miquel i la seva dona, o l'Albert, de qui tant parlava. Però no, cada cosa al seu lloc. I jo, és clar, tampoc no vaig gosar mai convidar les meves companyes de planta, no li hauria fet cap gràcia. Tan simpàtica que és la Neus, posem per cas. Estic segura que el seu marit ha de ser molt trempat també. I al principi de treballar plegades m'ho va dir més d'una vegada, que hauríem de fer un sopar amb els nostres marits, que li faria il·l·lúsió ensenyar-me casa seva, que el seu home era especialista en barbacoes... Però el Josep no en volia ni sentir a parlar. Només una trobada de tant en tant amb el Pere i la Rosa i encara remugava si això li suposava perdre's un partit de futbol a la tele. Poc sociable, sí senyor. I ara jo em quedo sola, sense amics que puguin acompanyar-me en

aquests moments tan durs. Sí, la família em farà costat, és clar. La Maria ja m'ho va dir ben clarament, ahir: *Nena, quan et sentis sola vine'm a veure*. A plorar juntes, com aquests dies. A recordar com n'era, de bon pare, de bon marit, de treballador. Hi hauré d'anar, no puc pas desfer-me'n així com així. Però només de pensar que em traurà els àlbums de fotos de quan el Josep era petit, m'agafen tots els mals.

Els nens, pobrets, m'hauré d'abocar en ells més que mai. Hauré de fer de pare i de mare. Quan eren menuts se n'havia ocupat molt, els diumenges al matí se'ls enduia a jugar a futbol i va ser ell qui els va ensenyar a anar en bicicleta i a nedar. Els tenia devoció. I ara, des que van començar a sortir per les seves, era ell qui fixava l'hora de tornada, era ell qui els autoritzava o els prohibia les coses. Els renyava quan portaven alguna assignatura suspesa... Ara em tocarà a mi, tot això. Com m'ho faré, tota sola justament en els anys més difícils per als nois? En Roger, que ha començat a sortir amb aquesta noia, la Laia... Mira que veure-la per primera vegada el dia de l'enterrament! Com és la vida... Em va fer un bon impacte, quan el va abraçar. Com m'hi vaig poder fixar tan bé amb el moviment de gent, les paraules de condol, les llàgrimes als ulls? Però sí, m'hi vaig fixar com si l'abraçada hagués estat alentida perquè vaig veure, fins i tot, que ella li acariciava el clatell, amb suavitat, amb una tendresa que em va sorprendre. Vaig veure els seus dits enredant-se en els cabells del Roger –els porta massa llargs– i les seves cares van quedar-se estretament juntes un moment, com si el món s'hagués aturat. Llavors el Roger es va separar de cop, perquè es devia adonar sobtadament que jo era allà, observant-los. *Mare, la Laia. Laia, la meva mare*. Es va girar cap a mi, no

gens nerviosa, i em va dir que m'acompanyava en el sentiment i que li sabia molt de greu que ens haguéssim de conèixer en aquelles circumstàncies.

I ell, el Josep, no la podrà conèixer mai. No podrà veure com els seus fills acaben de créixer, com festegen i es casen. No hi serà per conèixer els seus néts... Mort, és mort i no el veuré mai més. Què faré amb la meva vida ara, tota sola, sense amics, sense la seva companyia? No sé pas si me'n sortiré, pobra de mi, després de vint anys de matrimoni, que aviat és dit... I, encara sort que tinc la meva feina a l'hospital, que em vaig treure el carnet de conduir –tot i que sempre conduïa ell–, que estic acostumada a moure'm sola per solucionar els meus problemes. Hi ha moltes dones que no treballen i són incapaces de prendre cap decisió sense consultar-la abans amb el marit. La Montse, per exemple, que mai no ha fet altra cosa que ocupar-se de la casa, del marit i dels fills. Com s'ho faria, ella, si es trobés en la meva situació? Imagina't que hagués de posar-se a treballar passats els quaranta anys, sense tenir ni idea de què és un ordinador, sense idiomes, sense estudis. La Montse sí que ho tindria negre. Jo, almenys, estic acostumada a anar a treballar cada dia, tinc una nòmina que em permet de viure... El primer que hauré de fer és mirar com quedem, de diners; la pensió de viudetat, què cobrarem de la seva assegurança de vida. Sort que hem estalviat una mica, aquests anys, que mai no anàvem enlloc com aquell qui diu. Les vacances a Palamós eren l'única despesa important, l'únic luxe que ens hem permès en aquests anys. El Josep sempre deia que havíem de pensar en el futur, que els nens havien de tenir carrera i això val diners. I ell era un home sobri, sense necessitats. Tant que a mi em feia sentir

malament, quan em comprava un vestit o un llibre perquè ell no es comprava mai res. Feina tenia a fer-li renovar el vestuari... Que poc presumits que són alguns homes! Tant que m'agrada a mi estrenar roba. Ell no, sempre amb els mateixos jerseis, els mateixos pantalons anys i anys, fins que em decidia a llençar-ne alguns a les escombraries i ja sabia que hauria d'escoltar les seves queixes. *Però si estaven bé, encara!* Bé, vol dir ben deformats, amb els genolls marcats, amb les butxaques foradades, amb la cintura esfilagarsada. I llavors, el que costava trobar el moment per a anar a comprar-ne uns de nous. I tots els trobava excessivament cars...

Espero que l'Andreu m'ajudi amb els papers del banc, amb la pòlissa, hauré de fer el canvi de nom del cotxe, suposo. No sé com van aquestes coses... De segur que em donarà un cop de mà perquè, encara que no ens relacionem massa, sé que amb el meu germà hi puc comptar per al que calgui. Ja m'ho va demostrar, que va ser ell qui es va encarregar de tota la qüestió de la funerària i del nínxol. Sort en vaig tenir perquè només m'hagués faltat afegir tot això a la sotragada que em va suposar la notícia. És que no estàs per res, quan et passa una cosa així. Ni tan sols per pensar en com ho hagués volgut ell. Missa no, per descomptat. No hauria volgut passar per l'església, de segur. Ni esqueles amb creus i pregàries. Però, què? M'havia de barallar amb la sogra justament ara, després de tants anys d'aconseguir una relació tranquil·la amb ella? És cert que no ens vèiem gaire, però moltes vegades m'he hagut de mossegar la llengua per no provocar un daltabaix. Vaig aprendre a callar i a fer la meva. Amén de tot i ja està, cap problema. Sort que sempre hem viscut lluny i mai no ha vingut a ficar-se a casa meva. Ja m'ho podia anar explicant,

que al seu Josep li agradaven els calamars farcits, que una vegada em va fer apuntar la recepta i tot, com si jo estigués per dedicar-me a cuinar hores i hores. Però la vaig apuntar, és clar que sí, sense tenir cap intenció de fer-los. En tot cas, si tant li agradaven, se'ls hauria pogut cuinar ell mateix, no? Només calia seguir la recepta al peu de la lletra, que fins i tot em va fer escriure de quin color havia de quedar la ceba del sofregit. Pobra Maria, si ho sabés, que mai no se m'ha passat pel cap la possibilitat de fer els seus calamars farcits... Quin desconsol, com plorava, la dona. Jo vaig aguantar bé fins que va venir ella. Llavors sí que vaig esclafir a plorar i no hi havia qui m'aturés. Abraçades, petons, frases estereotipades, tanta gent desfilant per donar-me el condol. La majoria de companyes van venir, si no al tanatori, a l'enterrament. I és d'agrair perquè elles s'ho van haver d'organitzar, pels torns a l'hospital... La Mariona no; ella, com calia esperar, em va fer una trucada i es va excusar amb tota la formalitat del món, que mira que en sap, de triar les paraules adequades. I la supervisora també em va trucar per dir-me que no patís per la feina, que m'agafés els dies que em calguessin, que ja s'ho arreglarien. Només em faltaria haver de pensar en la feina, ara. Tampoc no penso pas abusar, és clar que no, però com a mínim uns dies per assimilar el que ha passat... Verge! No sé si mai ho podré assimilar! Mira que és gros, morir-se així, sense ni un avís, de cop i volta... I ara què faré, jo? Com ens en sortirem, els nois i jo, sense ell? Justament ara, en aquesta edat tan difícil, a punt de començar la universitat... No vull ni pensar-hi, en tot el que se'm ve al damunt!

Sí que hauries de plorar, t'hauries de sentir profundament trista, desconsolada. Perquè no es tracta d'afegir-te al plor de la seva mare, de la seva germana, dels vostres fills. Hauria de ser un plor propi, les llàgrimes adolorides de l'esposa que ha perdut la companyia més plaent i satisfactòria, les llàgrimes per tot el que ell no podrà gaudir ja en aquesta vida, pel forat ample que dibuixa la seva absència. Hauries de plorar durant dies, cada vegada que et vingués al cap el pensament que és mort. Llàgrimes de vídua aclaparada per la duresa de la pèrdua. Llàgrimes en solitari, sense testimonis, les més autèntiques, les íntimes. Però tu, Sílvia, ja no ploraràs més pel teu home. S'han acabat els moments emotius que et van portar a vessar llàgrimes. La teva sogra ja no és al teu costat, prement-te el braç amb força, eixugant-se els ulls amb el mocador amb punta de ganxet. La teva cunyada ja no ve a abraçar-te amb la commoció lògica de la notícia inesperada. Els nois tampoc no et poden encomanar ja les ganes de plorar perquè fan el cor fort i han tornat a les seves classes, buscant novament la normalitat que ha estat trencada aquests dies. Saps que ja no ploraràs més, que no és tristesa el que sents sinó desconcert, incredulitat. Sola, a casa, l'únic que fas és preguntar-te una vegada i una altra com serà la teva vida a partir d'ara. Et preocupa pensar en com t'ho faràs per obrir-te una mica al món, després de tants anys tancada en l'estreta

vida familiar. Et fa por veure com es desgranen els dies en una atonia grisa, sense tenir ningú a qui explicar que la Mariona ha tornat a canviar el torn per no haver de coincidir amb tu o que l'avi de la 324 ha estat donat d'alta, finalment, i ja no hauràs de suportar les seves impertinències. Se't fa estrany dormir sola, després de vint anys de compartir el llit i també et sembla impossible no pensar en el Josep quan decideixes què faràs per dinar. A tu i als nois us és igual menjar la verdura amanida amb oli, per tant, ja no cal que facis maionesa. El Marc i el Roger prefereixen la carn a la planxa, per tant, no cal prendre't la molèstia d'arrebossarla. És en aquestes petites coses que notes que ja no hi és. És aleshores que et ve un calfred –no pas plor– i et preguntes per enèsima vegada cap a on anirà la teva vida ara. Perquè saps que moltes coses canviaran considerablement. Saps que no et quedaràs tancada a casa, plorant llàgrimes de vídua desconsolada. No tens llàgrimes pròpies, de les que neixen en la solitud de l'absència. No hi ha tristesa, no hi ha dolor. Només et sents estranya, no t'én saps avenir. Tants anys de matrimoni i, ja veus, ara et toca enfrontar la vida sense ell. No ho acabes de pair...

Sembla que no pugui ser. Sovint em trobo pensant que és estrany, l'hora que és, i el Josep encara no ha tornat. O si hi ha la porta del bany tancada, em passa pel cap que ell l'obrirà i en sortirà amb el seu barnús de color marró. Hi ha instants en què sento com si encara fos viu i hagués d'aparèixer en qualsevol moment. Després m'adono de la meva realitat i em dic que mai més no tornarà, que no el tornaré a veure. I

se m'ericen els pèls dels braços en pensar en aquest *mai més* tan ample, tan llarg, tan incert.

No puc explicar-ho a ningú, és clar, però no sento tristesa. Em preocupa una mica, això... El nostre matrimoni anava bé, ens enteníem, no discutíem gairebé mai. Naturalment, ja no hi havia entre nosaltres la passió de la descoberta, l'enamorament boig dels primers temps. Però segurament és el més normal. Havíem aconseguit una estabilitat agradable, còmoda, segura. Fèiem l'amor; no gaire sovint en els darrers temps, és veritat. Potser a ell ja li rondava això del cor, vés a saber. El cas és que en l'últim any no em buscava tant com abans. I jo no vaig protestar ni vaig treure el tema en cap moment perquè també m'estava bé així, que després de tants anys ja ens coneixíem tots els racons i la passió s'havia anat perdent. De segur que és igual en totes les parelles. Guanyes en tendresa, en afecte i perds entusiasme pel sexe. Reconec que a mi no m'ha fet córrer mai, el sexe, i moltes vegades si m'hi posava bé era per ell, perquè sabia que ell sí que alliberava tensions i tot això que diuen que comporta un bon orgasme. Jo sempre he sigut bastant freda... O és que el Josep no em sabia engrescar prou? No ho sé, el cas és que de segur que al llit no el trobaré a faltar. S'ha acabat pensar amb neguit que potser ara li vindrà de gust fer l'amor, que ja fa dies que no ho fem. I jo sense tenir-ne gaires ganes, és clar, tan cansada com vaig sempre entre una cosa i l'altra. Perquè aviat és dit, el que fem les dones. Ens ha tocat viure una generació duríssima. Després de treballar vuit hores a l'hospital, au, encarregat del sopar o del dinar de l'endemà. Organitzat per fer la compra setmanal, per planxar la roba, per estar al cas dels fills, perquè la casa estigui mínimament

endreçada... Sort que jo tinc la Pilar, que em fa la neteja grossa un cop per setmana. Si no, no sé com m'ho faria. És un no parar, el cap sempre en ebullició, el cansament sempre present. Ja ho sé, que jo ho vaig triar així, que el Josep ens hagués pogut mantenir a mi i als nois, però no vaig estudiar tants anys per no res, oi? A més, jo no sabia viure com la Montse, tancada tot el dia a casa fregant terres i fent brillar els metalls. Tots els seus problemes es redueixen a si ha posat poca sal al guisat o a si el nou producte de neteja que ha provat no li deixa els mobles tan macos com el que feia servir abans. I a mirar-se les arrugues, que em sembla que la preocupen molt. Jo no tinc temps de contemplar-me al mirall i potser m'hauria d'ocupar una mica més del meu aspecte... Ara, amb la mort del Josep, amb tot aquest trasbals, sembla que m'hagin caigut, de cop, deu anys al damunt. Ja m'ho ha dit, avui, la Neus, que faig mala cara. I ha afegit que potser em convindria agafar-me més dies de festa, per recuperar-me. Però, què hi faig jo tot el dia, a casa? Se'm cau el sostre al damunt, sense poder parlar amb ningú. Perquè els nois no estan per escoltar les meves cabòries, ja se sap, ells van a la seva, que si la Laia, que si el futbol, que si els exàmens... Li vaig dir al Roger que la Laia era molt maca i que l'hauria de fer venir a casa algun dia perquè justament no ens havíem conegut en un bon lloc ni en un bon moment. Ell va posar cara de sorpresa, com si li vingués de nou que jo la volgués conèixer una mica i va contestar amb una evasiva. *Només és una amiga, mama...* No entenc aquesta necessitat que tenen els joves de no acceptar que les coses són com són. Una amiga no truca cada dia i es passa mitja hora xerrant per telèfon, encara que t'hagi vist fa deu minuts. Una amiga

no t'abraça estretament, acariciant-te el clatell amb tendresa. Però, què? S'ha d'entendre que ells no vulguin tenir la sensació que es lliguen a ningú, la llibertat per damunt de tot... Em fan gràcia les seves expressions *Estic ratlladíssim, se te'n va l'olla, quin pal de profe, estic fet caldo*. Com es pot parlar seriosament amb algú que et diu que se te'n va l'olla? No, amb ells no hi puc parlar, no entendrien res. Em tracten, ara, amb molt d'afecte, em fan un petó quan arriben o quan marxen, m'expliquen on van. Els deu semblar que jo em sento molt trista, molt sola. I és cert que em sento estranya, però trista em sembla que no, no tinc ganes de plorar, no em noto el cor encongit, no he perdut la gana. És que no me'n sé avenir, del que m'ha passat. No em puc imaginar que el Josep no hi serà mai més, que a partir d'ara hauré de decidir-ho tot ben sola, sense consultar-li res, sense deixar que ell imposi la seva voluntat. Perquè moltes vegades és això, el que feia... Subtilment, això sí, però, en definitiva, se'n sortia amb la seva. Que jo ja feia alguns estius que li proposava de deixar l'apartament de Palamós i anar, tots dos, a fer algun viatge. Ho hauríem pogut fer, ara que els nois ja són grans. Els meus pares se n'haguessin ocupat durant uns dies sense cap problema... Però no, a ell li agradava anar a Palamós, a llegir el diari a la platja i a fer migdiades eternes. *Les vacances són per a descansar*, deia. I jo m'havia de quedar amb les ganes d'anar a veure món i sentia enveja de l'Andreu i la Berta, que cada any fan uns viatges de no dir i després ens conviden a veure el vídeo del viatge, sempre molt pesat, per cert, perquè aquestes coses, si les has viscudes, t'agrada de recordar-les, però si no hi has estat, no té cap gràcia empassar-te una filmació de dues hores...

Potser ara que el Josep ja no hi és podré anar de viatge, encara que sigui a París o a Roma, que no tinc tampoc gaire interès a veure països exòtics, com fan la Berta i el meu germà... No és que m'ompli el cap de projectes, ara que sóc viuda. Però potser ja és hora de canviar una mica, de ser jo mateixa i prendre les meves decisions. Però no me n'aniré pas sola... Això sí que és un problema, estàvem tan tancats! Em sento sola, sense amics, que, per no tenir, no tinc ni tan sols algú amb qui anar al cine, que aviat és dit...

Sé que m'haig d'habituar al canvi que suposa la mort del Josep. De mica en mica la meva vida s'anirà reorganitzant... Però sé que no serà fàcil. La gent que conec té la seva vida ben forjada, hermètica, com la tenia jo també fins ara. L'Andreu i la Berta m'han dit i repetit que els truqui, que els vagi a veure. La Marta, igual. Saben que em sento perduda, que no sé com omplir les hores lentes, que no tinc ningú a qui explicar les meves cabòries. Però no es tracta d'això. La família et pot fer costat, pot acotxar-te en moments com aquests. Però, què hi faig jo, sola, enmig d'un matrimoni que m'acull perquè m'he quedat viuda? No, es tracta de fer amistats noves, de sortir a sopar amb algú, de trobar qui t'acompanyi en un viatge. On començar a buscar? El meu món és tan reduït! No me n'havia adonat fins ara... La feina, els fills, el marit, la casa. Com ens hem pogut tancar tant? Per què el Josep era tan esquerp? A mi m'hauria agradat, ja veus, ampliar el cercle d'amics, sortir més, relacionar-nos. Però ell no, ell era feliç així, amb els seus costums immutables i amb aquesta vida social limitadíssima. Deia que ja passava moltes hores fora de casa, per la feina, i que les hores de lleure les havia d'assaborir al sofà, davant la tele, llegint el diari o xerrant

amb els nois. I jo, mentrestant, a cuinar i a planxar. I d'amics, res de res. Per això ara em trobo com em trobo, sense ningú a qui trucar per anar a fer un cafè...

Però les coses han de canviar, no sé com però la meua vida no es pot quedar així, tan buida de sobte, tan sense sentit, tan avorrida. Em desmoralitza pensar en la foscuria espessa que no em deixa veure els camins. Però sé que hi són, invisibles ara, però hi són. Em desempallegaré de la solitud que m'amara, de mica en mica, a les palpentos per un món que encara no sé com serà.

Tot és fosc, però em fa il·lusió saber que hi ha camins per recórrer. Altres camins.